

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

XXVII. Výroční sjezd České kardiologické
společnosti s mezinárodní účastí
12.–15. května 2019

„Současný stav edukace o výživě v rámci prevence KVO z pohledu sester“

Olišarová V, Tóthová V, Michálková H, Šedová L

*Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Zdravotně sociální fakulta, Ústav ošetrovatelství, porodní asistence a neodkladné péče*

Úvod

- ✓ Výživa hraje významnou roli ve vzniku a rozvoji civilizačních onemocnění.
- ✓ Přímá souvislost stravovacích návyků byla prokázána jak v souvislosti se vznikem různých onemocnění, tak v souvislosti s efektivitou léčebného postupu.
- ✓ Kardiovaskulární onemocnění patří k onemocněním velmi dobře preventabilním prostřednictvím ovlivnění rizikových faktorů jako je kouření, prevence stresu a fyzická inaktivita, ale také nevhodné stravování, obezita a nadužívání alkoholu.

Cíl

- ✓ Cílem příspěvku je poukázat na současný stav edukace o výživě v rámci prevence KVO z pohledu sester pracujících v ordinacích praktických lékařů pro dospělé a v odborných ambulancích.

Metodika

- ✓ Dílčí data získaná v rámci řešení grantového projektu zaměřeného na role sestry v preventivní kardiologii.
- ✓ Sběr dat probíhal v celé České republice od 1.4. – 20.4.2016.
- ✓ Kvantitativní výzkum byl realizován s využitím nestandardizovaných dotazníků tvořených uzavřenými otázkami. V odpovědích bylo využíváno převážně Likertovy škály.
- ✓ Získané údaje zaznamenávají do tazatelských archů.
- ✓ Ke statistické analýze dat byl využit program SASD ve verzi 1.4.12.

Charakteristika výzkumného souboru

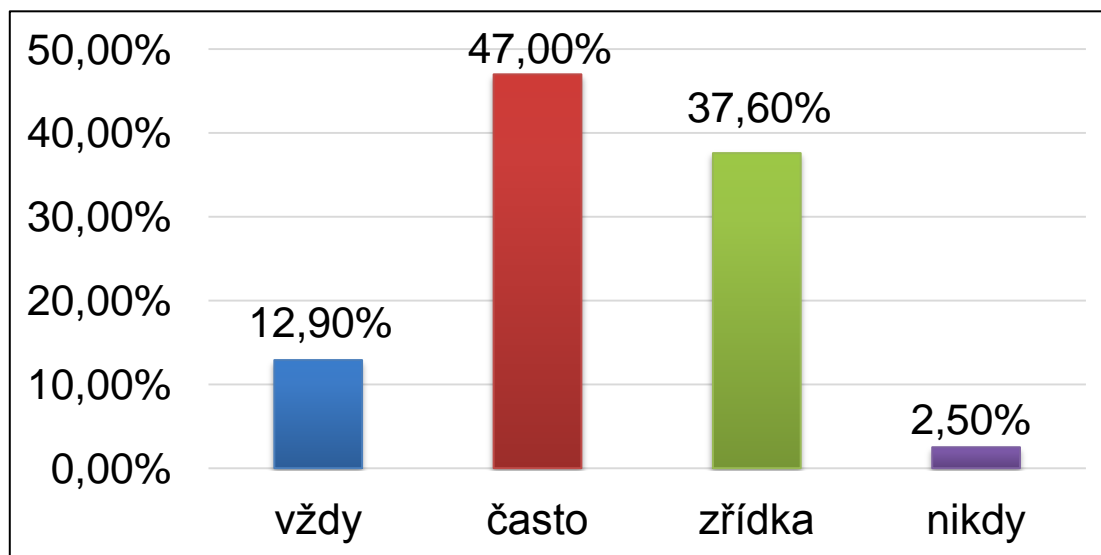
- ✓ **Výběrový soubor sester** činil **1000** respondentů; 54,7 % sester pracujících v ordinaci praktických lékařů pro dospělé, 36,3 % sester z ambulancí internistů a 9 % sester z ambulancí kardiologů. Mezi sestrami bylo zastoupeno 97,8 % žen a 2,2 % mužů.
- ✓ **Výběrový soubor lékařů** činil **1000** respondentů; z pohledu odbornosti 54,7 % praktických lékařů pro dospělé, 34,6 % internistů a 8,9 % kardiologů. Mezi lékaři bylo celkem 43,2 % mužů a 56,8 % žen.
- ✓ Celkem osloveno 2306 náhodně vybraných **občanů ve věku 40+** - s realizací **souhlasilo 1992 (86,4 %)** z nich.

Výsledky

- ✓ 92,3 % sester realizuje edukaci o ovlivnitelných rizikových faktorech.

Graf 1 Dostatek času pro edukaci pacienta sestrou

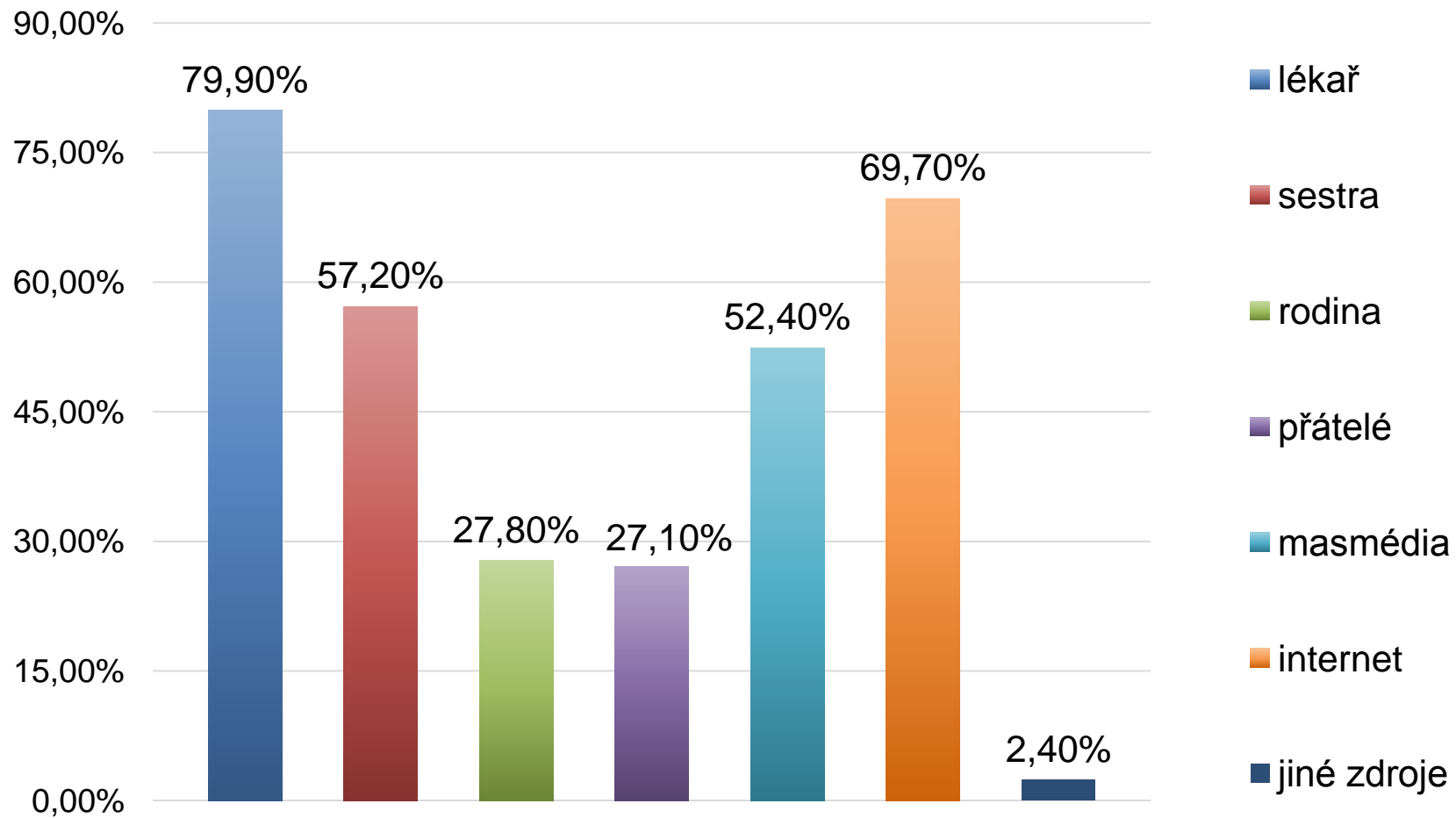
Pro srovnání

Lékaři považovali čas věnovaný edukaci za dostatečný (vřdy, často) 64,9 %, zřídka 32,8 % a nikdy 2,3 %.

- ✓ Sestry z odborných ambulancí považují čas věnovaný edukaci za méně dostatečný ($p < 0,05$) ve srovnání se sestrami v ordinacích praktiků.

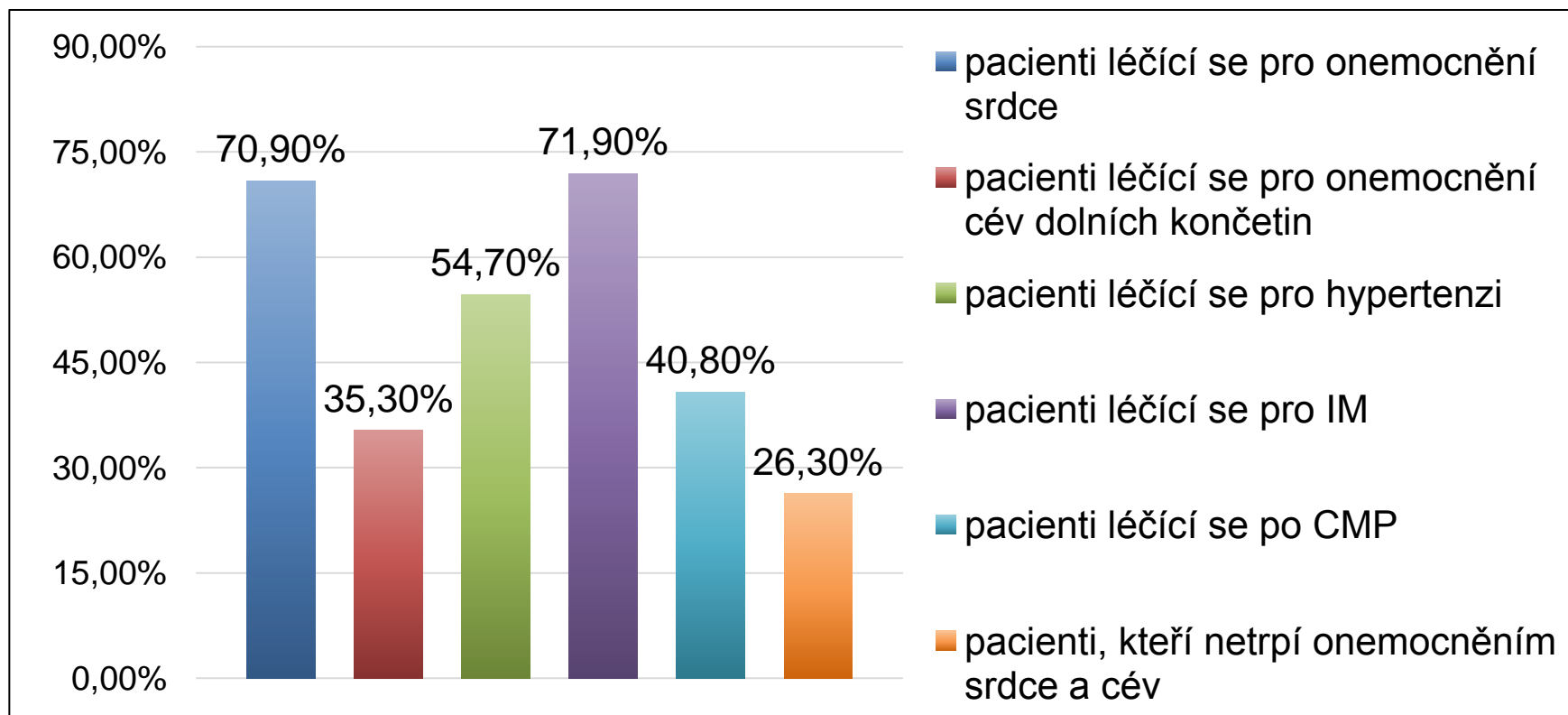

Graf 2 Odkud naši pacienti čerpají informace o prevenci onemocnění srdce a cév

Graf 3 Pacienti, kteří mají největší zájem o úpravu životního stylu

- ✓ Zájem o informace o úpravě ve výživě u svých pacientů pozoruje 81,5 % sester; o úpravě váhy/hubnutí pak 80,2 % sester.

- ✓ **Pravidelně** – při každém setkání – se svými pacienty o nutnosti úpravy ve výživě hovoří **65,3 %** sester (pro srovnání 67,8 % lékařů).
- ✓ Téměř $\frac{3}{4}$ (**73,5 %**) sester domnívá, že je pro jejich **pacienty obtížné úpravy ve výživě realizovat**.
- ✓ *Analýza vztahů prokázala:*
  - **Sestry v ordinacích praktiků** ve významně větší míře uvádějí, že jejich pacienti o informace z oblasti **úpravy hmotnosti nemají zájem** ($p < 0,05$) . Oproti tomu sestry v odborných ambulancích potvrzují zájem vyšší.
  - **Sestry v odborných ambulancích** ve významně větší míře **nabízejí pacientům podpůrné skupiny** ($p < 0,01$). Sestry u praktiků významně častěji uvádějí, že v blízkosti jejich pracoviště neexistují.
  - **Sestry v odborných ambulancích** ve významně větší míře potvrzují, že **intervence v oblasti úpravy výživy jsou efektivní** ($p < 0,05$) .

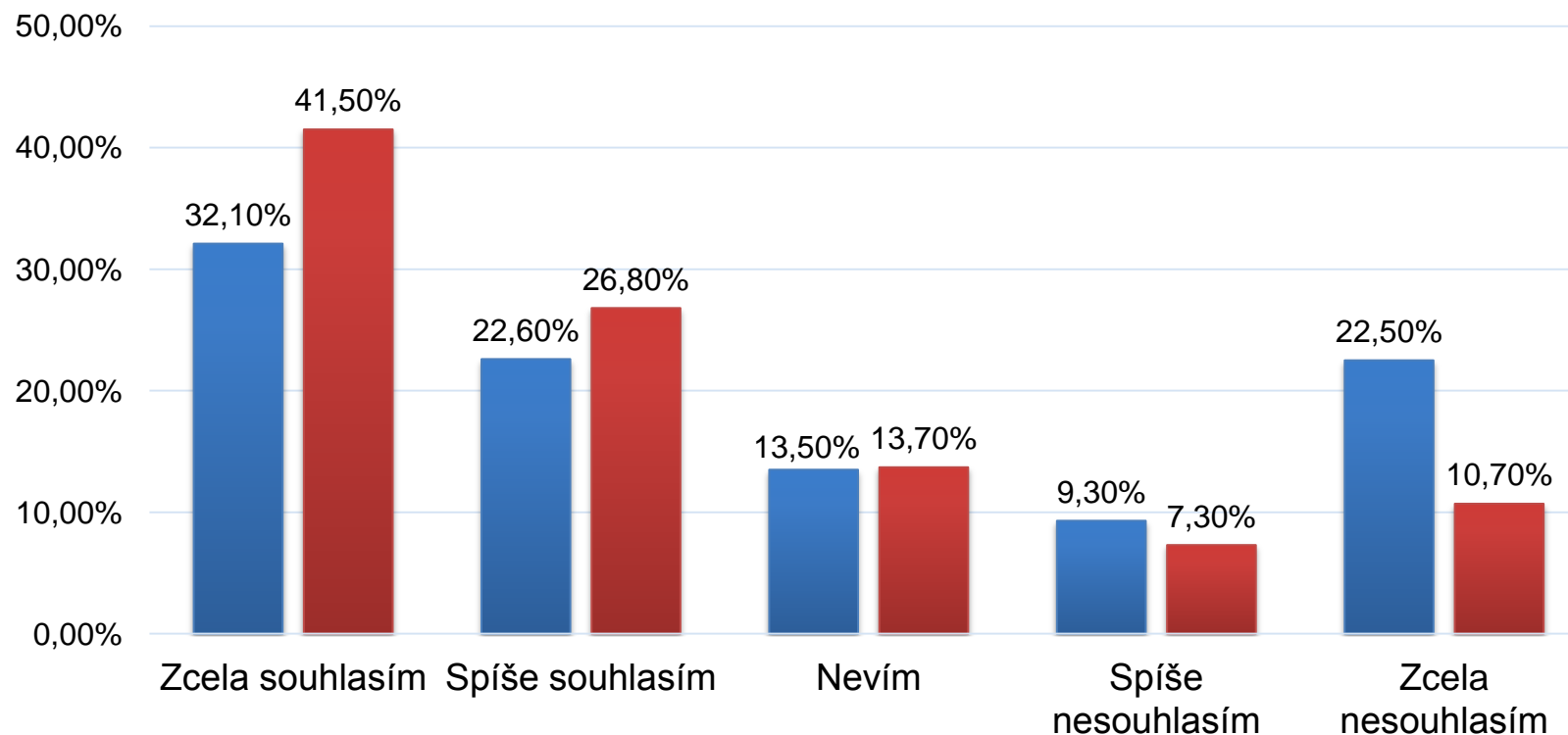

ALE – Jak to vidí občané 40+

- O výživě bylo někdy edukováno **50,8 %** občanů ČR ve věku 40+.
- Bylo zjištěno, že sestry o výživě někdy hovořily **38,0 %** dotázaných (pro srovnání lékaři s 54,7 %).
- V souboru občanů nacházelo 52,9 % osob, které netrpěly žádným typem srdečně cévních onemocnění a celkem 68,4 % osob s hodnotou BMI $\geq 25\text{kg/m}^2$.

Graf 4 Mínění občanů o vlivu zdravé výživy na vznik a průběh KVO (N 1992)

- Vznik onemocnění srdce a cév ovlivňuje zdravá strava
- Průběh onemocnění srdce a cév ovlivňuje zdravá strava

Závěr

- ✓ Výživa patří k faktorům, které nelze z pohledu prevence řady onemocnění opomíjet.
- ✓ Předkládaná data naznačují určité limity – výzvy pro nás zdravotníky ke změnám našeho zdravotně-výchovného působení.
- ✓ Dostatek kvalitních informací je nezbytnou součástí zvýšení zdravotní gramotnosti populace a uvědomění si důsledků našeho životního stylu na naše vlastní zdraví.

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

XXVII. Výroční sjezd České kardiologické
společnosti s mezinárodní účastí
12.–15. května 2019

Děkuji za pozornost

*Příspěvek se vztahuje k výzkumnému grantovému projektu, který je podpořen
z programového projektu Ministerstva zdravotnictví ČR s reg. č.15-31000A*